

SENDİKA NE İŞE YARAR?

Aydınlık Dergisi, 10 Aralık 2006

Yıldırım Koç

İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin dışındaki birçok insan için sendikanın yararı yalnızca hak alma ve alınmış hakları korumadır. Hak almada örgütlü mücadele yoluyla toplu iş sözleşmesi, teşmil, mevzuat değişiklikleri gibi araçlar kullanılır. Kazanılmış hakların korunmasında da işyerinde ortaya çıkan sorunların çözümünden, mevzuat alanındaki mücadeleye kadar geniş bir alan söz konusudur.

Ancak sendikaların üyelerine götördükleri hizmetler de son derece önemlidir. Üyeye götürülen hizmete dayalı bir sendikacılık yanlıştır; ancak üyeye hizmet götürmeyi göz ardı eden bir sendikacılık da yanlıştır. Üyeye sendika aracılığıyla doğrudan hizmet götürülmesi, farklı kökenlerden ve inançlardan insanlar arasındaki kaynaşmayı güçlendirir, sınıf bilincinin ve dayanışmasının gelişmesine önemli katkılarda bulunur. Sınıf bilinci ve dayanışması tabii ki mücadele içinde gelişir; ancak onu daha da pekiştirecek olan, hayatın her alanındaki yardımlaşmalardır. Sendikaların üyelerine götürdüğü hizmet de bu açıdan önemlidir. "Hizmet sendikacılığı" adı altında tüm sendikal çalışmanın üyeye hizmetle sınırlandırılması ise yanlıştır.

İnsan birçok sorununu yardımlaşmayla aşar. Bu yardımlaşmada ilk aklına gelen kişi ve kuruluş kim olacak? Bir yakını ameliyat olacağında ve taze kan gerektiğinde kime başvuracak? Eğer kan bulmada aşiret ilişkileri, cemaat ilişkileri, mezhep ilişkileri öncelikliyse, o kişinin bilinci buna göre oluşur. Eğer kan bulmada sendika işin içindeyse ve insanlar, kökeni, inancı, siyasal görüşü ne olursa olsun, yalnızca sendika üyesi olduğu için bir başka kişiye kan veriyorsa, bu anlayış, sınıf bilincinin ve dayanışmasının bir sonucudur ve bunların gelişmesine katkıda bulunur.

Birikmiş toplu paranız yok ve ev alamıyorsunuz. Konut kooperatifi kurulacak. Konut kooperatifinde bir araya gelen insanların arasındaki bağ, hemşehrlik, cemaatçilik, tarikatçılık, siyasal görüş benzerliği, mezhepçilik olabilir. Bunlara dayalı bir konut kooperatifi, kooperatif bittikten sonra evlere yerleşildiğinde de, örneğin, "Kayserililer", "Fetullahçılar", "Ticaniler", "solcular" veya "ülkücüler" gibi mahalleler yaratır. Buna karşılık, sendikaların konut kooperatifinin kurulmasına öncülük etmeleri durumunda, bir işçinin en önemli sorununun çözümünde sınıf dayanışması ön planda demektir. Yapılan evlerde oturanlar da genellikle aynı sınıfın insanları olacaktır. Sendikaların öncülüğündeki konut kooperatifçiliği, böylece, sınıf bilincinin ve dayanışmasının ürünüdür ve bunların daha da gelişmesine katkıda bulunur.

Yaz aylarında sendika kampları için de benzer bir değerlendirme yapılabilir. İşyerinde ve eylemde bir arada olan insanların aileleriyle birlikte aynı dinlenme kampında kalmaları, birlikte tavlama oynamaları, denize girmeleri, eğlenmeleri, sınıf bilincinin ve dayanışmasının gelişmesine önemli katkılarda bulunur.

Sendika üyesi gece yarısı karakola düştüğünde kimi arar? Aşiret reisini ararsa, ondan medet umarsa, sınıf bilinci yeterince gelişmemiştir. Milletvekilini, şeyhini, akrabasını aramasında da aynı durum söz konusudur. Sabahın dördünde sendika yöneticisinin gelip onu karakoldan çıkarabileceğine inanıyorsa ve sendikacısını ararsa, bu durum farklı bir anlayışın ve ilişkilerin yansımasıdır.

Sendikalı işçinin veya yakınının hastalığında, ölümünde, nişanında, düğününde, oğlunun sünnetinde sendikacı oradadır. Birçok aile kavgası sonrasında eşleri barıştıran, sendika üyesinin okul ve yurt sorunlarıyla ilgilenen, gerektiğinde kız istemeye giden de sendikacıdır. Sendika üyesinin veya yakınının hastalanması veya ölümünde hastanın veya cenazenin naklinde bile sendikanın ambulansı kullanılır.

1983 öncesinde sendikaların burs verme imkanı vardı. Bugün yasalar buna izin vermiyor. Geçmişte YOL-İŞ Federasyonu'nun İş Riski Fonu'ndan burs alıp okuma imkanı bulan birçok doktor, mühendis, mimarla tanıştım. Her biri YOL-İŞ Federasyonu'na şükran duygularıyla doluydu.

Sendika yalnızca toplu sözleşme imzalamaz; sadece hak alıp onların korunması için mücadele etmez. Bunlar asıl işlerdir. Ancak bunların ötesinde ve bunları tamamlayacak biçimde başka işlevler de son derece önemlidir. Sendikalarımızın bu alandaki çabalarının önemi göz ardı edilmemelidir.